

Ste. Catherine de Fierbois – fransk campingferie med herpetologisk islæt

Thomas Bille

Bellmanskade 40, 2100 København Ø

Det er tidligt på sommeren, skoleferien er lige startet, og vi, min familie, en nær ven og jeg, befinder os på Hotel de Kroon i den lille hollandske by Oirschocht. Datoen er den 25. juni 1995, og klokken er næsten 19. Vi har været undervejs 12 timer indtil videre, og morgenmaden vil bringe endnu 10 timers bilkørsel, inden vi når vores bestemmelsessted, en campingplads i den lille franske by Ste. Catherine de Fierbois lidt syd for Tours i Loiredalen.

Det hele startede med, at min ene bror (af to), som er fire år yngre end jeg, besluttede at tage på badeferie i Spanien med sine fodboldkammerater og derved for første gang undgå den traditionelle sommerferie i familiens vold. Således berøvet for deres mellemste afkom

måtte mine forældre vende sig til deres ældste søn, dvs. undertegnede, som en sidste chance. Nu er familieferier ikke lige min stærke side, men i betragtning af de mulige naturoplevelser og det, absolut ikke uvæsentlige, forhold, at feriens omkostninger for mit vedkommende ville blive yderst beskedne, slog jeg til. Dette forklarer mere eller mindre, hvorfor jeg den 25. juni befandt mig i en lille hollandsk by med det lidet charmerende navn Oirschocht med min yngste bror, som er syv år, på skødet, fortællende om alle de spændende dyr, som vi skulle kunne finde, når vi nåede frem til Frankrig.

Først på aftenen den 26. juni ankommer vi til campingpladsen. Det er en utrolig lettelse at forlade en bil, som man har opholdt sig i, sammen med tre andre, næsten uafbrudt i ti timer. Det skal dertil siges, at turen ned gennem Frankrig, landet hvor en køreprøve tilsyneladende ikke er obligatorisk for at få et kørekort, tærer betydeligt på ens nerver. Endelig får vi anvist campingvognen, hvor vi skal tilbringe de næste ti dage, og mens familien slapper af oven på anstrengelserne, lister

jeg lige så stille af for at undersøge omgivelserne.

Campingpladsen viser sig at ligge i et fantastisk smukt område. Omkranset af en skov ligger en pæn stor, omend tilsyneladende kunstig, sø, som i forbindelse med campingpladsen lidt smagløst også har tilknyttet en swimmingpool. Søen virker dog, set ud fra en herpetologisk synsvinkel, ret uinteressant. Jeg drejer derfor ned ad en sti, der fører ind i skoven, og som tilsyneladende er fri for badenymfer og andre af campingpladsens gæster. Stiens forlæthed betyder, at jeg kan dyrke mine, i de flestes øjne, i bedste fald mærkværdige herpetologiske interesser i fred. Efter omkring ti minutters gang kan jeg, over skovens stilhed, svagt høre en velkendt lyd: den skratende kvækken af grønne frøer. Med bankende hjerte øger jeg tempoet, og snart åbenbarer der sig i en lysning i skoven tre store vandhuller. De tre vandhuller er næsten kvadratiske, fuldstændigt overgroet med vandpest, vandranke og trådalger og minder i høj grad om et nedlagt dambrug. Det var herfra, jeg kunne høre de grønne frøer. De er overalt, både på brinken og i vandet. Med ud-

Fig. 1. Vandhuller nær campingpladsen i Ste. Catherine de Fierbois.

spilede kvækkeposer lader hannerne deres skrattende stemmer lyde over vandet for at kundgøre deres territoriegrænser over for de andre hanner. Hvis en fremmed han kommer for tæt på, bliver han hurtigt gjort opmærksom på sin fejltagelse ved en kraftig omklaring af den dominerende han. En gestus, der er alt andet end kærlig.

I disse tre vandhuller udgøres de grønne frøer af to forskellige arter: Latterfrøen (*Rana ridibunda*) og den kortbenede grønne frø (*Rana lessonae*). Man bliver hurtigt klar over tilstedeværelsen af to forskellige arter p.g.a. deres noget forskellige kvækken. Ellers kan det dog være overordentligt vanskeligt at adskille de to arter. De store latterfrøer afslører dog sig selv alene ved deres størrelse. En stor latterfrø kan være næsten dobbelt så stor som en kortbenet grøn frø! Latterfrøerne er desuden mere brungråt farvede, mens de mindre kortbenede frøer ofte er meget gule til gulgrønne. Ud-

over de grønne frøer viser disse tre vandhuller sig i de følgende dage at være noget nær en herpetologisk guldgrube.

Den første løvfrø (*Hyla arborea*) finder jeg dagen efter. En lille nyforvandlet løvfrø soler sig på et skræppeblad på bredden. Da jeg nærmer mig, springer den. De små løvfrøer er åbenbart ikke så selvsikre som de voksne, der i langt større grad sætter lid til deres camouflage. Løvfrøen viser sig at have en blå plet på ryggen. Den besynderlige farvetegning skyldes dog nok snarere parasitisme eller prædation end en egentlig genetisk mutation. Når man først har fået øje på de unge løvfrøer, så er de overalt, med farver fra klart gyldent til mørkegrønt. Det er et fascinerende syn at gå ind i et brombærkrat og se disse små frøer springe til alle sider og lande som små gyldne og grønne regndråber på bladene.

Der skulle gå endnu en dag, før det lykkedes mig at finde en voksen løvfrø. Jeg var så småt begyndt at blive irriteret over,

at det endnu ikke var lykkedes mig at finde en, de enorme mængder af nyforvandlede frøer taget i betragtning. Efter at have vendt og drejet hvert eneste blad, sådan følte det, på enhver busk og ethvert træ, der omkransede vandhullerne, så var den der pludselig. På et hasselblad sad en stor dybgrøn løvfrø med et lidt bedrøvet udtryk i ansigtet, hvilket sandsynligvis skyldtes dens skuffelse over, at jeg først havde fundet den nu! Dog opførte den sig eksemplarisk, mens den sad der, grønt i grønt, og blev fotograferet i alle ender og kanter.

De tre vandhuller har dog mere i vente. Mens jeg midt på dagen sidder og drikker min medbragte cola, fanger en ung springfrø (*Rana dalmatina*) insekter i græsset langs bredden, og en snog (*Natrix natrix*) soler sig opmærksomt på en gren, som rager ud over vandet. Utallige haletudser af de grønne frøer roder rundt i vandhullernes sandede bund, mens en isfugl skinner i blåt og rødt, da den i et øjeblik afslører sin til-

Fig. 2. Voksen løvfro (*Hyla arborea*), som soler sig på et blad ved vandhullerne.

stedeværelse ved at flyve lavt hen over vandet.

En ung snog på ca. 50 cm finder jeg under et bræt. Dens misbilligelse ved at blive samlet op viser den på den for snogen så velkendte og ubehagelige måde ved at tømme sine moskuskirtler ud over min hånd. Den lille kobberbrune snog,

hvis anseelse fra min side er faldet noget efter dens lille nummer, tilhører underarten *N. n. helvetica*, som bl.a. adskiller sig fra vores danske snog ved sorte bjælketegninger på flankerne og sorte kanter på de ellers lyse læbeskæl. Den er meget smuk og bliver behørigt fotograferet, hvorefter den bliver sat fri igen. Jeg vasker mine hænder, så godt jeg kan, i vandhullets svagt uklare vand og begiver mig tilbage til campingpladsen. Jeg lugter nu kun svagt af mossevand, for selvom mine forældre efterhånden har accepteret mine, i deres øjne, lidt besynderlige interesser, er der jo ingen grund til at afprøve grænser.

I skumringen høres den stadig summen af eghjortehanner, som flyver i skovbrynet på jagt efter parringsvillige hunner. Der er noget fantastisk i denne trodsen af de fysiske love, som disse store og tunge insekter udfører, når de klodset flyver over stien langs søen. Enkelte flagermus flakser over søen på jagt efter insekter,

mens disen trækker sig sammen over vandet, og en syvsover adræt kryber i skjul i en busk, forstyrret af en flok turister på aftentur.

På campingpladsen ser jeg af og til et enkelt murfirben (*Podarcis muralis*), som hurtigt kryber i skjul, irriteret af min forstyrrelse. Her på campingpladsen er disse firben absolut ikke almindelige, men i den nærliggende idylliske landsby, La Pagerie, er de næsten overalt. Det er store flotte dyr, som, måske p.g.a. deres nære kontakt med mennesker, ikke er særligt sky. I en afstand af kun en meter er de stadig upåvirkede af min tilstedeværelse og betragter mig kun med svagt undrende interesse. Helt anderledes forholder det sig med de smukke smaragdfirben (*Lacerta viridis*), som er at finde i fåtal i skovbrynet. Nærmere end ca. fire meter tillader de ikke, at man kommer dem, og forsvinder hurtigt i buskadset, hvis man overtræder denne grænse. Denne generthed, som disse store smukke firben

Fig. 3. Snog (*Natrix natrix*), som viser de for underarten *helvetica* i teksten nævnte karakteristika.

Fig. 4. Han af eghjorten (*Lucanus cervus*) med sit prægtige gevir, som har givet arten sit navn.

lægger for dagen, gør dem om muligt endnu mere attraktive for den ivrige iagttager.

En aften et par dage inden afrejsen begiver jeg mig endnu en gang ned ad stien mod de tre vandhuller. I mørket på

stien afslører pludselig en ung skrubtudse (*Bufo bufo*) sig selv ved at hoppe ind i skæret fra min lommelygte. Den kigger bebrejdede på mig med sine store øjne, da jeg samler den op. En snart af dårlig samvittig-

hed over at have forstyrret denne vortede lille fyr på sin natlige fouragering medfører, at jeg skyndsomt fotograferer den og sætter den fri. Den lille tudse forsvinder med små hop hurtigt ind i skovens mørke,

Fig. 5. Voksen han af smaragd-firben (*Lacerta viridis*) på omkring 40 cm, let genkendelig på den blå strube.

øjensynligt rystet af denne ubehagelige overraskelse.

Videre bevæger jeg mig gennem skoven ned til vandhullerne, som allerede henligger i mørke, vel vidende, at chancen for at finde noget nyt her nede efterhånden er lille. Alligevel sker det uventede. I en bar plet, blottet for vegetation, på bunden af et af vandhullerne dukker en salamanderlarve op i lyskeglen fra lommelygten.

Om morgenen den følgende dag går jeg, for gud ved hvilken gang, atter ned til vandhullerne. Denne gang er jeg dog udstyret med et langt net. Jeg ketsjer gennem vandhullernes tætte vegetation i en halv time uden resultat, men endelig belønnes mine anstrengelser, for der, mellem stavtæger og haletudser, spræller en lille 3-4 cm lang salamanderlarve. I løbet af den næste time fanger jeg endnu otte larver. Det er små, i brune nuancer, sirligt farvede larver, som tilhører trådvandsalamanderen (*Triturus helveticus*). Denne smukke art er vidt udbredt over det vestlige Europa og er en af Frankrigs almindeligste salamandre.

Jeg står og kigger ud over søen en sidste gang. Klokken er syv om morgenen den 5. juli, og der er endnu en time til vi skal køre. Mens disen langsomt opløses over søen i det spæde morgenlys, går jeg ned for at tage afsked med vandhullerne, som har givet mig så mange naturoplevelser den seneste uge. Her overrasker jeg en isflugl, som hviler sig på et betonrør. Den forsvinder forskrækket i et blåt glimt ind i skoven.

Det er svært for mig at modsigte det faktum, at en familieferie kan mætte én med herpetologiske oplevelser ud over det sædvanlige. Det er således ikke altid nødvendigt at tage på dyre og krævende naturrejser, når man med lidt planlægning kan få store naturoplevelser på en campingferie med herpetologisk islæt.

Fotos og tegning: Thomas Bille

Summary. The author describes his encounters with reptiles and amphibians during a ten day camping holiday in the French village of Ste. Catherine de Fierbois in the Loire Valley.

On the camp site and in the nearby village, La Pagerie, wall lizards (*Podarcis muralis*) were numerous. The green lizard (*Lacerta viridis*) was also present although in smaller numbers. Compared to the wall lizards which were extremely calm, allowing you to approach them to a distance of approx. 1 metre, the green lizards were nervous and would not let you come closer than four metres.

Near the camp site three ponds were located which contained a rich herpetofauna. Here green frogs (*Rana ridibunda* and *R. lessonae*) were the most conspicuous species. Juvenile tree frogs (*Hyla arborea*) were abundant in the vegetation surrounding the ponds. Only one adult specimen was found, though. The common toad (*Bufo bufo*) as well as the agile frog (*Rana dalmatina*) were found near the ponds. And in the water larvae of the palmate newt (*Triturus helveticus*) were found to be numerous, although difficult to find. A few grass snakes (*Natrix natrix*) belonging to the subspecies *helvetica* were also found. Many other animals were seen of which the kingfisher and the stag beetle were the most spectacular ones.

Bog anmeldelse

Schiemenz, H. & Günther, R. 1994. *Verbreitungsatlas der Amphibien und Reptilien Ostdeutschlands (Gebiet der ehemaligen DDR)*. Natur & Text, Rangsdorf. 143 sider. DM 48,50.

Atlasundersøgelser over udbredelsen af et lands eller områdes

padde og krybdyr er et vigtigt middel til at få et overblik over landets herpetofauna, med forekomster, status samt tilbage- og fremgange. Ønsker man at besøge landet for at se efter padde og krybdyr, kan detaljerede udbredelseskort være en hjælp.

Med denne bog får man et fint overblik over herpetofaunaen i den del af det østlige Tyskland, som tidligere hed DDR; jeg vil her kalde det Østtyskland. Det er 2½ gange så stort som Danmark og er i dag inddelt i fem delstater. Herpetofaunaen er rigt repræsente-